

Лаврінченко Є.

студентка спеціальності Дизайн, Навчально-науковий гуманітарний інститут
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв),
: pictorem04@gmail.com

Сергієнко О. М.

старший викладач кафедри дизайну, Навчально-науковий гуманітарний інститут
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв),
olena.serhiienko@nuos.edu.ua

СТРІТ-АРТ, ЯК ПОВНОЦІННИЙ ТА ВИЗНАНИЙ ВИД СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА З ГЛИБОКИМ ХУДОЖНІМ КОНЦЕПТОМ

Проаналізовано шлях розвитку стріт-арту, як виду образотворчого мистецтва з глибоким художнім концептом, його популярність і вплив на сучасного глядача.

Ключові слова: стріт-арт, мурал, графіті, художній концепт.

Стріт-арт став частиною нашого повсякденного оточення, він надає нашим містам свого виразного і неповторного стилю. Для митців це спосіб творчого втілення їх думок, ідей, та самовиразу. Тому графіті, що з кожним днем набуває більшого розвитку, є актуальною темою для нашого суспільства.

Метою роботи ставиться аналіз розвитку стріт-арту насамперед, як виду сучасного мистецтва і його впливу на глядача.

Часто на міських «полотнах» можна зустріти досить концептуальні роботи, які надихають і мотивують глядача. Зараз графіті (італ. graffiti, буквально – видряпані) – малюнки або написи, що намальовані художниками на стінах будинків або парканів, за допомогою маркерів, фарб, аерозольних балончиків фарби, мурали (англ. mural – надзвичайно великий витвір сучасного мистецтва, який зображується на вільній стіні будівлі, сучасна форма фресок) або як їх ще називають, стінописи, трафаретні малюнки представляють собою сучасний засіб показати суспільству ідейну позицію та думку автора, що їх створює.

Стріт-арт (англ. Street art – вуличне мистецтво) – цей напрям з'явився на початку 1980-х років та означає вид образотворчого мистецтва, який має яскраво виражений урбаністичний стиль; згодом це поняття набуло популярності. Та це явище дуже поширене не тільки в містах України, а й взагалі по всьому світі та вражає своєю різноманітністю і, подекуди, унікальністю. Наприклад у Нью-Йорку такі райони Мангеттена, як Сохо та Нижній Іст-сайд, стали місцем виставок вуличних художників.

Лондон також є одним з найпопулярніших міст графіті – міст. Особливо відоме британське місто Бристоль, що має велику кількість малюнків на стінах будинків. Загалом, батьківщиною графіті і стріт-арту вважається США. Саме там приблизно у 20–30-х роках XX століття місцеві хулігани почали розмальовувати вагони метро і потягів. Вже

в 60-70 роках, розповсюджуються поодинокі написи на стінах будинків, парканах в різних місцях міста. Основною метою таких написів було або позначення своєї території місцевими бандами, або ж спосіб заявити про себе, привернути увагу оточуючих таким, незвичайним на ті часи, чином. Подібні написи, або як їх називають «тегів» заповнили майже все місто, всі будинки, станції метро і паркани. Тому наприкінці 1960-х років влада США визнає подібне «мистецтво» нелегальним і забороняє будь-які його прояви. Тому райтерам (англ. writer – сленгова назва художників, що малюють на стінах будинків, парканах.) пропонують творити на окремих територіях передбачених для цього, або залишається лише робити це нелегально. Першими найвідомішими з таких «художників» є Cornbread (Дерріл Маккрей) і Такі 183, які починали свою творчість на початку 1960-х років. Так, Дерріл мешканець Нью-Йорка, намагаючись привернути увагу коханої дівчини, залишав на будинках вулиці зізнання їй у коханні із позначенням власного нікнейму (англ. nickname – творчий псевдонім митця, яким зазвичай він підписує свої твори.) А Такі 183 просто мав на меті привернути увагу суспільства до себе.

Вже з 70-х років субкультура вуличного мистецтва все більше і більше легалізується. Напрямок починає свій розвиток, творчість художників стає більш складною та професійною: збільшується товщина ліній, продуманість шрифтів і додатковими елементами сюжетів стають мультиплікаційні герої. Прості та примітивніші малюнки «вуличних» митців стають все більш наближеними до канонів образотворчого мистецтва, знаходяться на стадії їх активного розвитку. Переломний період у розвитку субкультури вуличного арту починається з першої половини 1990-х, так як відбувається еволюція від примітивних графіті банд, що мали на меті позначити територію власного району, до справжнього нового виду образотворчого мистецтва – стріт-арту, яким ми знаємо його зараз.

Малюнки починають виконувати не просто функцію заявити про своє існування суспільству, оточуючим, а й з'являється концептуальна його структура. Вони наповнюються глибоким посилом і значенням. Наприклад, у італійському місті Компабассо сатирично зображено вплив служби в армії на особистість (рис. 1); у місті Ордес, Іспанія – невідомий художник зобразив ситуацію щодо класової нерівності у сучасному суспільстві (рис. 2); у грецьких Афінах на стіні покинутої будівлі зображено, як залежність соціальними мережами і смартфонами створюють ілюзію життя (рис. 3).

Рисунок 1. Місто Компабассо, Італія
Автор: невідомий художник

Рисунок 2. Місто Ордес, Іспанія
Проблеми класової нерівності

Рисунок 3. Місто Афіни
Втілення залежності від смартфонів,
як ілюзії життя

Художників починає заохочувати влада, їм пропонується співпраця з галереями, творчими і комерційними організаціями. Поширювалось більше інформації про це в ЗМІ, відкриваються виставки графіті, знімаються документальні фільми. Про такий вид мистецтва вже починають писати в журналах і книгах про мистецтво.

Вуличне мистецтво більше не обмежується лише графіті та муралами, з початку 2000-х років з'являються нові види й напрями стріт-арту, такі як трафаретні малюнки, інсталяції, стікери, постери.

В роботи вкладається глибокий сенс. Зазвичай, на гостро-соціальні, політичні теми, що стосується відносин між людьми, країнами, особливості на прямую розвитку людства на сучасному етапі. Саме простота виконання, адже вони зрозумілі кожному і в протизвагу, важливий для всього суспільства, навіть загалом людства, глибокий концепт.

В українському Маріуполі стріт-арт художник Саша Корбан намалював на п'ятнадцяти поверховому будинку стінопис під назвою «Мілана». Це зображення несе в собі історію про дівчинку Мілану, що була скалічена та стала сиротою через війну на Донбасі України (рис. 4).

Рисунок 4. Мурал присвячений дітям
постраждалим від війни на Донбасі

В місті Одеса художник з Ніцци, що працює під псевдонімом «Wanjah» створив стінопис, на якому зображено портрет з поєднанням частин обличчя різних рас, що закликає до об'єднання та єдності людей всього світу (рис. 5).

Рисунок 5. Мурал на будівлі м. Одеса

У Львові існує «Львівська вулична галерея» – це будівля, на стінах якої вже протягом шести років місцеві митці створюють мурали, що надає змогу репрезентувати художникам свої ідеї. У Івано-Франківську зображено портрет студента медичного університету Романа Гурика, який загинув на Майдані під час Революції Гідності (рис. 6).

Кожен з створюваних муралів несе в собі мету привернути увагу населення на ті проблеми, що є

Рисунок 6. Портрет пам'яті студента, який загинув під час подій на Майдані Незалежності

важливими для нашого суспільства. Кожен зі стінописів вдало доповнює оточуючий ландшафт та архітектуру міста, в якому його намальовано. Це робить стінописи не просто гарними малюнками, а професійними, концептуальними витворами мистецтва. Так наприклад, покинуті, застарілі будівлі (рис. 7, 8), які до цього псували вигляд міста та оточуючого ландшафту, з появою на їхніх стінах професійно намальованих муралів – отримують новий шанс на існування, котре стає справжньою прикрасою для міста.

Стріт-арт, як напрям сучасного мистецтва, пройшов досить довгий шлях від вандалізму, примітивних написів на будинках, і парканах, який сприймався суспільством як шкода й хуліганство, до дійсно гідних та інколи шедевральних прикладів сучасного мистецтва, які не тільки мають схвальні відгуки від кращих критиків і галеристів, а й змінюють уявлення про мистецтво в цілому. Так, примітивні написи у метро та на заборах, перетворилися на повноцінні витвори мистецтва. Тепер, фестивалі сучасного мистецтва, зокрема й вуличного, стали рівноцінним до картинних галерей місцем культурного збагачення і досвіду. Твори стріт-художників за своєю професійністю й ідейними посланнями – нічим не поступаються картинам художників академічного мистецтва.

Рисунок 7. Яскраве графіті в скейт-парку (до і після), м. Миколаїв

Рисунок 8. Графіті на руїнах будинку, м. Миколаїв

Стріт-арт має на меті виконання естетичної функції, адже малюнки прикрашають вулиці міст, роблячи їх гарнішими та затишнішими.

Важлива роль вуличного мистецтва – виховна, адже за якістю виконання і професійністю такі роботи мають високий рівень, що надає змогу пережити не відвідуючи картинні галереї насолоджуватись мистецтвом та розвивати свій естетичний смак. А також важливо те, що загальна кількість графіті, муралів та трафаретних малюнків є змістовними і привертають собою увагу людей щодо соціальних, історичних та філософських тем, тим самим виховуючи особистість глядача.

Таким чином, за довгий час свого розвитку, стріт-арт став повноцінним та визнаним видом образотворчого мистецтва, який зараз є на піку свого розвитку.

Lavrinenko Ye., Student specialty Design, Educational and Scientific Humanitarian Institute of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv),
pictorem04@gmail.com

Serhiienko O. M., Senior Lecturer of the Department of Design, Educational and Research Institute of Humanities of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv),
olena.serhiienko@nuos.edu.ua

Література

1. «Чому графіті – біла ворона класичного мистецтва». URL: <https://studway.com.ua/grafiti/> (дата звернення: 15.10.2021).
2. «Історія світового стріт-арту: від становлення вуличного мистецтва до нині». URL: <https://designtalk.club/istoriya-svitovogo-strit-artu-vid-stanovlennya-vulychnogo-mystetstva-do-nyni/> (дата звернення: 15.10.2021).
3. «Стріт-арт: історія розвитку та кращі приклади вуличного мистецтва». URL: <https://blog.comfy.ua/ua/strit-art-istoriya-rozvitku-ta-krashhi-prikladi-vulichnogo-mistectva/> (дата звернення: 15.10.2021).

STREET-ART AS A FULL-FLEDGED AND RECOGNIZED KIND OF THE MODERN ART, WHICH HAS DEEP ART CONCEPT

The street-art's developing way was analyzed as a deep conceptual kind of art, its popularity and influencing to the modern viewers.

Key words: street art, mural, graffiti, art concept.